

OCEŇOVÁNÍ NEHMOTNÝCH AKTIV

Pavel Svačina

Kniha Oceňování nehmotných aktiv byla zpracována jako jeden z výstupů projektu Výzkumného záměru *Rozvoj účetní a finanční teorie a její aplikace v praxi z interdisciplinárního hlediska* s registračním číslem MSM 6138439903.

Oceňování nehmotných aktiv

Pavel Svačina

I. vydání – 2010

Vydalo nakladatelství Ekopress, s. r. o.

K Mostu 124, Praha 4

Odpovědná redaktorka Iva Kapcová

Obálka a sazba Karel Novák

Tisk xPrint, s. r. o.

www.ekopress.cz

.....
© Ing. Pavel Svačina Ph.D., 2010

© Ekopress, s. r. o., 2010
.....

ISBN 978-80-86929-62-0

Obsah

Předmluva a poděkování lektorům	11
1 Význam nehmotných aktiv a globální ukazatele jejich hodnoty	13
2 Vymezení a klasifikace nehmotných aktiv	17
2.1 Vymezení pojmu nehmotné aktivum	17
2.2 Klasifikace nehmotných aktiv	18
2.2.1 Duševní vlastnictví	19
2.2.1.1 Vynálezy	21
2.2.1.2 Užité vzory	31
2.2.1.3 Průmyslové vzory	34
2.2.1.4 Ochranné známky	39
2.2.1.5 Označení původu a zeměpisná označení	47
2.2.1.6 Obchodní tajemství	50
2.2.1.7 Doménová jména	52
2.2.2 Nehmotná aktiva v českých účetních a daňových předpisech	55
2.2.3 Nehmotná aktiva v Mezinárodních standardech účetního výkaznictví (IFRS)	58
2.2.4 Nehmotná aktiva v Mezinárodních oceňovacích standardech (IVS)	62
3 Rešerše průmyslových práv	63
3.1 Význam a využití rešerší pro oceňování	63
3.2 Databáze průmyslových práv	64
3.3 Třídící mechanismy	69
3.4 Příklad	70
4 Důvody oceňování nehmotných aktiv	72
5 Východiska oceňování nehmotného majetku	75
5.1 Tržní hodnota	75
5.2 Jiné než tržní hodnoty	77
5.3 Specifické rysy nehmotných aktiv	79
5.4 Trh a tržní data pro nehmotná aktiva	84
5.4.1 Licenční obchody	84
5.4.2 Aukční obchody	88
5.5 Závěry k tržní hodnotě nehmotného aktiva	89
6 Přístupy a metody oceňování nehmotných aktiv	95
6.1 Přístupy a metody ocenění	95
6.2 Metoda násobitelů	96

6.2.1	Principy	96
6.2.2	Srovnávací faktory.	97
6.2.3	Příklady	106
6.2.4	Doporučení k praktickému využití	109
6.3	Metody nákladů reprodukce a nahrazení.	109
6.3.1	Principy	109
6.3.2	Nákladové položky	110
6.3.3	Koncept přínosu z daňové odepisovatelnosti u nákladových metod.	115
6.3.4	Příklady	116
6.3.5	Doporučení k praktickému využití	119
6.4	Obecně k výnosovým metodám.	120
6.4.1	Přínosy nehmotných aktiv.	120
6.4.2	Životnost a koncept zastarání nehmotného aktiva.	121
6.4.2.1	Životnost zákaznických vztahů	125
6.4.2.2	Životnost technických řešení – patenty, vzory	130
6.4.2.3	Životnost ochranných známek	133
6.4.2.4	Příklad.	134
6.5	Metoda licenční analogie	134
6.5.1	Principy	134
6.5.2	Objem prodeje	135
6.5.3	Podíl nehmotného aktiva.	137
6.5.4	Licenční poplatek	138
6.5.4.1	Prameny licenčních poplatků	138
6.5.4.2	Výše licenčních poplatků	139
6.5.4.3	Faktory výše licenčních poplatků	143
6.5.4.3.1	Faktory – technická řešení.	143
6.5.4.3.2	Faktory – označení	146
6.5.5	Zdanění a koncept přínosu z daňové odepisovatelnosti u výnosových metod.	148
6.5.6	Příklad	148
6.5.7	Doporučení k praktickému využití	152
6.6	Metoda podílu na zisku	153
6.6.1	Principy	153
6.6.2	Zisk	154
6.6.3	Podíl nehmotného aktiva.	156
6.6.4	Podíl na zisku	156
6.6.4.1	Empirické testování platnosti	156
6.6.4.2	Teoretické zdůvodnění platnosti	158
6.6.5	Příklad	161
6.6.6	Doporučení k praktickému využití	163
6.7	Metody premií	164
6.7.1	Principy a předpoklady použití	164
6.7.2	Cenová prémie.	164
6.7.3	Zisková prémie	166
6.7.4	Nákladová prémie	166
6.7.5	Prémie z výnosnosti kapitálu.	167

6.7.6	Empiricky zjištěné prémie	167
6.7.7	Příklad	169
6.7.8	Doporučení k praktickému užití	171
6.8	Metoda čisté současné hodnoty	172
6.8.1	Principy	172
6.8.2	Příklad	173
6.8.3	Doporučení pro praktické využití	175
6.9	Diskontní míra pro výnosové ocenění nehmotných aktiv	176
6.9.1	Principy	176
6.9.2	Analogie modelu CAPM	176
6.9.2.1	Východiska použití modelu CAPM	176
6.9.2.2	Parametry modelu CAPM	179
6.9.2.3	Další rizikové prémie k CAPM	184
6.9.3	Jiné modely	185
6.9.4	Příklad	186
6.9.5	Shrnutí a praktická doporučení	187
6.10	Metoda nadměrných zisků a proces alokace kupní ceny podniku (PPA)	187
6.10.1	Úvod	187
6.10.2	Účetní pohled a cíle PPA	188
6.10.3	Identifikovatelná aktiva a koncept fair value	189
6.10.4	Parametry procesu PPA	191
6.10.5	Principy a parametry metody nadměrných zisků	192
6.10.5.1	Příklad – finanční plán, ocenění podniku a identifikace aktiv a závazků	194
6.10.6	Požadované výnosnosti dílčích aktiv	196
6.10.6.1	Příklad – požadované výnosnosti aktiv a výše nadměrných zisků	198
6.10.7	Vyčíslení goodwillu a koncept průměrné vážené výnosnosti aktiv (WARA)	203
6.10.7.1	Příklad – goodwill a celkové vyladění alokace kupní ceny	203
6.10.8	Doporučení pro praktické využití	205
6.11	Metoda podle zákona o oceňování majetku	205
	Příloha č. 1 – Výpočty průměrných zbytkových životností průmyslových práv	208
	Příloha č. 2 – Data sloužící k výpočtu koeficientu beta	209
	Seznam použité literatury	211

Předmluva a poděkování lektorům

Základním cílem této knihy je vytvořit určitou základní, ucelenou a provázanou koncepci oceňování nehmotných aktiv, ve které je výchozím bodem pojmenování a uchopení významných specifických rysů těchto aktiv. Souvisejícím cílem je také reagovat do určité míry na podstatné trendy, které se v oblasti nehmotných aktiv udály, zejména v oblasti účetnictví akvizic podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) a v oblasti Mezinárodních oceňovacích standardů (IVS).

Knihy je tematicky průřezová, neboť oceňování nehmotných aktiv je disciplínou dotýkající se významně oblastí právní, technické, účetní, daňové a teorie oceňování aktiv. Z tohoto důvodu se text věnuje všem těmto oblastem v rozsahu, který se v současné době jeví jako nezbytný pro správné uchopení a ocenění nehmotných aktiv.

Knihy je určena primárně pro kurz Oceňování nehmotného majetku, který autor vede na Katedře financí a oceňování podniků Vysoké školy ekonomické v Praze, ale také pro znalce a jiné odborníky, kteří působí v oblasti inovací a transferů technologií.

Děkuji Ing. Karlu Čadovi, prom., Ing. Janu Jurečkovi, CSc., a doc. Ing. Vladimíru Zelenkovi, Ph.D. jednak za pozorné čtení a cenné připomínky a také za jejich dlouhodobou spolupráci na výuce mého kurzu Oceňování nehmotných aktiv na VŠE v Praze.

Děkuji také prof. Ing. Miloši Maříkovi, CSc. za podmínky, které mi vytvořil pro fungování tohoto kurzu a stejně tak pro napsání této publikace.

Děkuji také všem, kteří mi k tomuto 1. vydání poskytnou jakoukoliv zpětnou vazbu osobně či na e-mailové adrese svacina@vse.cz.